

7. Kovaliv, V. 1973. *Metodyka muzychnoho vykhovannya na relyatyvnyi osnovi [Methods of music education on a relative basis]*. Kyiv.
8. Korniy, L. 1996. *Istoriya ukrayins'koyi muzyky. Chastyna persha (Vid naydavnishykh chasiv do XVIII st.) [History of Ukrainian music. Part one (From ancient times to the XVIII century.)]*. Kyiv-Kharkiv-N'yu-York: Vydavnytstvo M. P. Kots'.
9. Mansurov, S. 1971. *Ocherky yz ystoryu Tserkvy (okonchanye) [Essays on the history of the Church (end)]*. *Theological works*, 7.
10. Syrotyn'ska, N.I. 2004. *Vybrani osmohlasni zhanry ukrayins'koyi monodiyi [Selected octave genres of Ukrainian monody]*. Abstract of the dissertation Candidate of Art History. Lviv.
11. Kharyton, I. M. 2004. *Sotsial'no-istorychni determinanty ukrayins'koho pravoslavnoho spivu [Socio-historical determinants of Ukrainian Orthodox singing]*. *Multiverse. Philosophical Almanac*, 41.
12. Kharyton, I. M. 2006. *Fenomen dukhovnoyi muzyky v ukrayins'kiy pravoslavniy tradytsiyi [The phenomenon of sacred music in the Ukrainian Orthodox tradition]*. Abstract of the dissertation Candidate of Philosophical Sciences. Kyiv.
13. Tsalay-Yakymenko, O. 2002. *Stylistychni naverstvuvannya v ukrayins'komu Irmoloyi [Stylistic beliefs in Ukrainian Irmola]*. *KALOPHONIA*, XXIX, 1.
14. Yevtukh, M.B. and Tkhorzhevs'ka, T.D. 1999. *Problemy vykhovannya molodi v svitli khrystyans'koho vchennya [Problems of educating young people in the light of Christian teaching]*. *Christian values in education and upbringing: church-secular conference*. Kyiv: Holy Dormition Kyiv-Pechersk Lavra.
15. Yasinovs'kyy, Yu. 1998. *Hrets'ki teksty v ukrayins'kiy sakral'niy monodiyi [Greek texts in the Ukrainian sacred monody]*. *Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood: historical and philological explorations dedicated to the 60th anniversary of Academician Yaroslav Isayevich*. LEOHOLI A. D. MCMXCVIII. Institute of Ukrainian Studies I. Krypyakevych of the National Academy of Sciences of Ukraine, 5.
16. Yasinovs'kyy, Yu. 2011. *Vizantiys'ka hymnografiya i tserkovna monodiya v ukrayins'kiy retseptsiyi rann'omodernoho chasu [Byzantine hymnography and church monody in the Ukrainian reception of early modern times]*. *History of Ukrainian music: Research*, 18.

УДК [37.048/.06-055.52]:364-787.522-053.4:373.22/.24(045)

ФОРМИ РОБОТИ З РОДИНОЮ В ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Черепаня Н. І., Русин Н. М.

FORMS OF WORK WITH THE FAMILY DURING THE ADAPTATION OF EARLY CHILDREN TO THE CONDITIONS OF THE PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION

Cherepania Natalia, Rusyn Nadiya

У статті розглянуто проблему адаптації дітей раннього віку до умов ЗДО, проаналізовано форми роботи з батьками в період адаптації дітей. Роль сім'ї в суспільстві є головною в сучасній освіті, оскільки саме в сім'ї формується і розвивається особистість малюка. Головне завдання сучасного закладу дошкільної освіти забезпечити сімейний інститут необхідною підтримкою та професійним супроводом.

Ключові слова: адаптація, традиційні і нетрадиційні (інформаційно-аналітичні, пізнавальні, візуально-інформаційні) форми роботи.

The article considers the problem of adaptation of young children to the conditions of ZDO, analyzes the forms of work with parents during the period of adaptation of children. One of

the most urgent tasks facing the kindergarten today is the organization of work with the family, the difficulties of which arise during the period of adaptation of the child to kindergarten.

A necessary condition for successful adaptation is the coordination of parents' actions, convergence of approaches to the individual characteristics and capabilities of the child in the family and in the child. The selection of program content for interaction with parents is through various forms, the essence of which is to create the necessary conditions for the development of reliable and interconnected relationships with the families of pupils, enriched with pedagogical knowledge.

The role of the family in society is the main one in modern education, because it is in the family that the personality of a growing child is formed and developed. Raising children in the family acquaints the child with social roles, the necessary socialization - entering the child's society.

The main task of a modern preschool institution is to provide the family institute with the necessary support and professional support. During the implementation of the Basic component of preschool education, we talk about the need to change the emphasis of interaction between teachers and parents in the direction of assistance and cooperation.

Key words: *adaptation, traditional and non-traditional (information-analytical, cognitive, visual-information) forms of work.*

Соціально-економічні проблеми, які існують в суспільстві, висувають підвищені вимоги до процесу розвитку та формування гармонійної особистості. Слід зазначити, що теперішні умови для самореалізації особистості значно ускладнилися, оскільки діапазон громадських оцінок та очікувань розширився, різноманітнішими стали бажані та допустимі способи поведінки. Разом з тим дедалі більшого значення набуває здатність людини до нестандартних, нетипових вирішень проблемних ситуацій. Саме тому проблема адаптованості особистості у новому соціумі є досить актуальною.

У численних педагогічних і психологічних дослідженнях наголошується на необхідності враховувати специфіку адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти. Ігнорування проблем адаптації зумовлює труднощі їх подальшого життя та спілкування.

Проблемами адаптації, її видів і рівнів займалися П. Анохін, Н. Ватутіна, В. Войтко, А. Налчаджян, І. Мілославова, Р. Тонкова-Ямпольська, В. Слюсаренко, Г. Царгородцев та інші. Вплив особливостей виховання в сім'ї на адаптацію дитини досліджено у працях Т. Алексеєнко, В. Постового.

Вступ дитини до дошкільного закладу викликає, як правило, серйозну тривогу у дорослих. Дитина в родині звикає до певного режиму, до способу годування, укладання спати, у неї формуються певні взаємини з батьками, прихильність до них. Від того, як пройде звикання дитини до нових умов життя, до незнайомих дорослих та однолітків, залежить подальший розвиток дитини й благополучне існування у дитячому садочку й родині.

Однією з найбільш актуальних завдань, що стоять сьогодні перед дитячим садком, є організація роботи з сім'єю, труднощі якої виникають у період адаптації дитини до дитячого садка [1, с. 190; 2, с. 98]. Тут особливо важливі контакти між батьками та педагогічними працівниками, тому що для дитини розлука з родиною – дуже важкий та болісний процес. Також у цей час особливо важко батькам і саме тому важлива спільна робота всіх співробітників дошкільної освітньої організації з батьками.

Необхідною умовою успішної адаптації є координація дій батьків, зближення підходів до індивідуальних особливостей та можливостей дитини у сім'ї та в освітній організації. Залучення батьків у спільну діяльність передбачає збереження їхнього спокою, для чого обов'язково проводиться знайомство з груповою та спальною кімнатами, особистою шафкою та ліжком дитини, розпорядком дня та обговорення спільного створення комфортного адаптаційного періоду для сім'ї та дитини.

Результати дослідження. Відбір програмного змісту щодо взаємодії з батьками відбувається через різноманітні форми, суть яких полягає у створенні необхідних умов для

розвитку надійних та взаємопов'язаних відносин із сім'ями вихованців, збагаченні педагогічними знаннями:

1) Традиційні форми організації роботи з сім'єю в період адаптації дітей раннього віку:

- розміщення наочної інформації;
- індивідуальна робота (консультації, бесіди тощо);
- колективна робота (круглі столи, батьківські вечори тощо).

2) Нетрадиційні форми організації роботи із сім'єю у період адаптації дітей раннього віку:

- Інформаційно-аналітичні. Збір, обробка та використання даних про дитину та її сім'ю. Спілкування з батьками дітей раннього віку направлене, за їх згодою на вивченні медичної картки, співбесіду та анкетування, спрямоване на вивчення специфіки сім'ї, для реалізації індивідуального підходу до кожної дитини раннього віку та професійного спілкування з батьками.

- Візуально-інформаційні. Знайомство батьків з умовами, змістом та методами виховання дітей раннього віку у закладі дошкільної освіти, оцінкою педагогічної діяльності, методами та прийомами виховання та навчання вдома. Використання фото-книг, настінних альбомів, відеозаходів з вихованцями (куточок відповідального батька, папки – пересувки, фотовиставки тощо).

- Пізнавальні. Знайомство батьків з особливостями вікового та психологічного розвитку дітей, раціональні методи та прийоми виховання, для формування практичних навичок у батьків. Спілкування на основі діалогу, відкритість, щирість у спілкуванні, відмова від критики та оцінка партнера зі спілкування, наприклад, це може бути батьківський вечір за мотивами відомих ігор: КВК, Що? Де? Коли? і т.п.

- Дозвілля. Установлення теплих «домашніх» відносин між педагогічними працівниками та батьками, а також більш довірчі стосунки у сім'ї. Проведення групових свят та дозвілля, виставки спільних робіт дітей та батьків тощо, для створення емоційного комфорту та зближення учасників освітнього процесу, в якому батьки стають більш активними у спілкуванні, контактні та сприйнятливі до педагогічної інформації.

- Наочно – інформаційні. Непряме спілкування між педагогічними працівниками та батьками, через інформаційні листи, буклети, організацію виставок тощо.

У період адаптації деяким дітям допомагають уроки музики, деякі із задоволенням малюють, будують, а ігри з піском і водою надають заспокійливий вплив на дітей. Вивчення індивідуальних особливостей дитини, використання тактильного контакту (взяти дитину на руки, обійняти, погладити), використання ігрових методів взаємодії з дітьми, створення позитивної спрямованості у режимних моментах сприяє позитивній тенденції адаптації дітей раннього віку.

Таким чином, протягом усього періоду адаптації до дій дітей слід ставитись особливо прихильно, щоб допомогти дітям реалізувати свої ідеї, позитивно оцінити результати роботи. Необхідно дотримуватись звичних методів догляду за дитиною в період звикання, навіть якщо вони суперечать налаштуванням вихователя: поносити її на руках перед сном, візьміть із собою іграшку, дайте манекен, якщо він використовувався до цього.

Навички, які набуває дитина у ранньому дитинстві, справді величезні. Основними є ті, які визначають розвиток її психіки, об'єктивна діяльність стає провідною, а спілкування відбувається переважно про дії з об'єктами. Таке спілкування називається діловим, у процесі якого дитина формує особливі відносини з оточуючими її людьми.

Процес адаптації проходитиме безпечніше у дитини, яка володіє навичками ситуаційно-ділового спілкування. Майстерність мови – вербальне спілкування дозволяє дитині опанувати знання, сформувані необхідні навички через батьків та вихователя. Між ними виникають нові відносини, котрі можна назвати кооперативними відносинами. Дитина починає діяти з предметами разом із дорослим, швидко долучається до людської культури.

У другий і третій роки життя гра починає займати чільне місце у житті дитини раннього віку, тут починаються малювання, ліплення та конструювання. Адаптація найпростіше для дітей, які вміють маніпулювати з іграшками протягом тривалого часу, у різний спосіб і вирішувати конкретні завдання: зібрати піраміду, мотрійку та елементи дизайну. Дитині, яка вміє грати, не складно зв'язатися з будь-яким дорослим, оскільки вона має необхідні для цього засоби [3; 4, с.15].

Роль сім'ї в суспільстві є головною в сучасній освіті, оскільки саме в сім'ї формується і розвивається особистість малюка. Виховання дітей у сім'ї знайомить дитину із соціальними ролями, необхідні соціалізації – входження до соціум дитини [5, с.99; 6, с.107].

Головне завдання сучасного закладу дошкільної освіти забезпечити сімейний інститут необхідною підтримкою та професійним супроводом. У період реалізації Базового компоненту дошкільної освіти ми говоримо про необхідність зміни акцентів взаємодії педагогів із батьками у бік сприяння та співробітництва.

Список використаних джерел

1. Антонова В. В. Взаємодія дітей та педагогів за умов реалізації ФГОС ДО / В. В. Антонова, Є. В. Малютіна // Модернізація системи професійної освіти на основі регульованого еволюціонування: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції. – Челябінськ, 2017. – С. 189-193.
2. Єдакова І. Б. Організація спільної діяльності дорослого з дітьми в умовах сучасного освітнього процесу ДНЗ / І. Б. Єдакова, І. В. Колосова, М. Л. Семенова // Актуальні проблеми дошкільної освіти: інтеграція освітнього процесу у ДНЗ: матеріали IX міжнародної науково-практичної конференції / ред.: Л. К. Пікульова, Л. М. Галкіна. 2011. – С. 96-99.
3. Форми та методи роботи з батьками та дітьми раннього віку [Електронний ресурс] / Блог Ченцової Тетяни Олександрівни. – Режим доступу: <https://pedkopilka.ru/blogs/chencova-tatjana-aleksandrovna/formy-i-metody-raboty-s-roditeljami-i-detmiranego-vozrasta-priobretenija-ranego-vozrasta.html>.
4. Гердт Н. І. Значимість діалогічності спілкування педагога та дитини дошкільного віку / Н. І. Гердт, Н. В. Іванова, Є. В. Малютіна // Тенденції розвитку науки та освіти. – 2018. – № 42-1. – С. 13-16.
5. Малютіна Є. В. Педагогічне сприяння становленню образу Я дитину дошкільного віку в освітньому процесі: автореферат дис. ... кандидата педагогічних наук / Є. В. Малютіна, Південно-Уральський державний гуманітарно-педагогічний університет. – Челябінськ, 2014.
6. Малютіна Є. В. Планування педагогічної роботи зі співпраці з сім'ями вихованців дошкільної освітньої організації / Є. В. Малютіна, І. В. Ярославцева // Теорія та практика педагогічної діяльності: експерименти та інновації: збірник матеріалів XVII Міжнародної очно-заочної науково-практичної конференції. – 2019. – С. 105-109.

References

1. Antonova, V. V. and Maliutina, Ye.V. 2017. Vzaiemodiia ditei ta pedahohiv za umov realizatsii FHOS DO [Interaction of children and teachers under the conditions of GEF K implementation]. In: *Modernization of the system of vocational education on the basis of regulated evolution: XVI International scientific-practical conference*. Chelyabinsk.
2. Yedakova, I. B., Kolosova, I. V. and Semenova, M. L. 2011. Orhanizatsiya spil'noyi diyal'nosti dorosloho z dit'my v umovakh suchasnoho osvitr'oho protsesu DNZ [Organization of joint activities of an adult with children in the modern educational process of secondary schools]. In: L.K. Pikul'ova and L.M. Halkina, eds., *Actual problems of preschool education: integration of educational process in secondary schools: IX International scientific-practical conference*.

3. Formy ta metody roboty z bat'kamy ta dit'my rann'oho viku [Forms and methods of working with parents and young children]. [online] Available at: <https://pedkopilka.ru/blogs/chencova-tatjana-aleksandrovna/formy-i-metody-roboty-s-roditeljami-i-detmiranego-vozhrasta-priobretenija-ranego-vozhrasta.html>.
4. Herdt, N. I., Ivanova, N. V. and Maljutina, Ye. V. 2018. Znachymist' dialohichnosti spilkuvannya pedahoha ta dytyny doshkil'noho viku [The importance of dialogic communication between teacher and preschool child]. *Trends in the development of science and education*, 42-1, pp. 13-16.
5. Maljutina, Ye. V. 2014. *Pedahohichne spryannya stanovlennyu obrazu Ya dytynu doshkil'noho viku v osvith'omu protsesi* [Pedagogical assistance in the formation of the image I am a preschool child in the educational process]. Abstract dis. candidate of pedagogical sciences. Chelyabinsk.
6. Maljutina, Ye. V. and Yaroslavtseva, I. V. 2019. Planuvannya pedahohichnoyi roboty zi spivpratsi z sim'yamy vykhovantsiv doshkil'noyi osvith'oyi orhanizatsiyi [Planning of pedagogical work on cooperation with families of pupils of the preschool educational organization]. In: *Theory and practice of pedagogical activity: experiments and innovations: XVII International full-time and part-time scientific-practical conference*.

УДК: 371.016:[784.9+78.036.9](045)

СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ КАЗКИ

Шупик Т.

STATE OF RESEARCH OF THE PROBLEM OF PREPARATION OF THE FUTURE EDUCATOR FOR CREATIVE DEVELOPMENT OF SENIOR PRESCHOOLERS BY MEANS OF A FAIRY TALE

Shupyk Tetiana

У статті доведено актуальність підготовки майбутнього вихователя ЗДО до творчого розвитку старших дошкільників засобами казки та проаналізовано стан дослідженості означеної проблеми. Під час аналізу психолого-педагогічної літератури уточнено зміст понять: «творчість», «творчий розвиток», «казка». Уточнено сутність професійної підготовки (як процесу) та готовності (як результату підготовки) майбутнього вихователя ЗДО до творчого розвитку старших дошкільників засобами казки. Визначено критерії та рівні означеної готовності.

Ключові слова: професійна підготовка, готовність, майбутні вихователі, творчий розвиток, старші дошкільники, казка.

The article proves the relevance of preparing the future educator of ZDO for the creative development of senior preschoolers by means of fairy tales and analyzes the state of research of this problem. During the analysis of psychological and pedagogical literature the content of concepts is specified: "creativity", "creative development", "fairy tale". The essence of professional training (as a process) and readiness (as a result of training) of the future educator of ZDO for creative development of senior preschoolers by means of a fairy tale is specified. Criteria and levels of indicated readiness are defined.

During the analysis of scientific research and publications, scientists showed considerable interest in the problem of preparing future educators for the creative development of older preschoolers by means of fairy tales.